

PROJEKT: NARODNOM MEDICINOM I LJEKOVITIM BILJEM DO ZDRAVLJA

DV *Budućnost*
Zagreb

Sudionici:

- djeca starije mješovite skupine, 4,5 - 7 g.
- odgajateljice: Katica Pavlaković - Hurček
i Jadranka Dvorneković

Trajanje projekta:

Od studenog 2001. do svibnja 2002. godine

Izvor projekta i neposredni poticaji

Tijekom posjeta *Etnografskom muzeju*, gdje smo pogledali izložbu ljekovitog bilja, djeca su pokazala veliki interes za ljekovito bilje. Interes se pojačao nakon posjeta "vještichoj kućici" - zanimalo ih je kako je to vještica "liječila" ljude te smo odlučili detaljnije se pozabaviti ovom temom.

Pokazali su i veliki interes i znatiželju kako bilje preraditi u nešto što će liječiti, pa su postavljali brojna pitanja, npr.:

Kako učiniti da biljka pomogne čovjeku?
Tomislav

Možemo li mi nešto učiniti kao vještica i nekoga liječiti? Tamara

Kako se od te biljke može napraviti napitak kao što je vještica radila? Dora T.

Dogovorili smo se, koristeći dječju inicijativu kao poticaj za rad, a u želji da dobijemo što više i bolje odgovore na pitanja, da jednostavno počnemo skupljati informacije. Tako je nastao projekt: *Narodna medicina - ljekovitim biljem do zdravlja*.

Cilj projekta

Cilj projekta bio nam je zadovoljiti djetetovu potrebu za učenjem uz vlastitu inicijativu, kroz istraživanje i otkrivanje raznolikosti ljekovitog bilja i njegove primjene. Nastojali smo otkriti to

uopće znaju o bilju i narodnoj medicini, pa nismo dobili sljedeće odgovore. Tako smo mogli djeci pomoći da vlastitom aktivnošću spoznaju mnogo toga o ljekovitom bilju, kao npr.

Ljekovito bilje liječi ljude. Iva, 6 g.

Raste u vrtovima i prave se čajevi, razne tablete. Dino, 6,5 g

Ubere se, mora se oprati i onda se od njih može svašta raditi. Dora T., 6,5 g

Od njih se prave sirupi i čajevi koji pomažu čovjeku da ozdravi. Dora R., 5 g



U skladu s postavljenim ciljem odredili smo zadaće projekta:

1. Razvijati kod djece osjetljivost za prirodno liječenje ljekovitim biljem u slučajevima gdje je to moguće u vidu prevencije, pa čak i liječenja npr. rane, kašlja, boli u trbuhu
2. Stjecanje novih spoznaja o različitim vrstama ljekovitog bilja i njegove primjene (u obliku sirupa, salata, masti, tinktura, sokova)
3. Uočavati veze i odnose između bolesti i biljke, npr. što se kojom biljkom može izliječiti. Zadatak nam je bio i zadovoljiti djetetovu potrebu da se isproba kao aktivna uspješna i samostalna osoba
4. Podržavati interes i znatiželju za preradom novih iskustava i doživljaja, npr. svoje stečeno znanje mogu primijeniti doma ili u prirodi prepoznavajući biljke.

5. Razvijati suradnju među djecom, a to je važno u ovom projektu.

6. Poticati stvaralačko izražavanje djece:

- Govorom
- Likovnim sredstvima i metodama
- Glazbom
- Istraživanjem.

Putem istraživanja bilja zadatak je kod djece razvijati sve perceptivne sposobnosti.

Vizualne - prepoznavanje po obliku, veličini (npr. preslikavanje listića uz pomoć olovke gdje se naročito uočava oblik lista i rub lista, veličina lista ili didaktička igra: Koji list pripada kojoj biljci).

Taktilne sposobnosti - npr. dodiranjem lista širi se aromatičan miris biljke po kojoj se ta biljka i prepoznaje.

Olfaktorne sposobnosti - npr. povezivanje mirisa i okusa (miris biljke - čaja i okus čaja)

Nacrt projekta

Budući da smo se vodili interesom djece, nije nam bio strogo određen cjelokupni plan aktivnosti, već smo napravili orijentacijski plan rada. Postavili smo pitanje:

Kako bismo mogli što više saznati o temi koja nas zanima?

Dogovorili smo se da ćemo u naše istraživanje uključiti i osobe izvan vrtića i tako stvoriti dobru suradnju, koja će nam puno pomoći. Prvo ćemo u projekt uključiti roditelje, ali i ostale vanjske suradnike. Posjetit ćemo muzeje,

knjižnicu, biljnu ljekarnu, botanički vrt ljekovitog bilja te proizvodni pogon za prerađivanje ljekovitog bilja "Suban".

Prikupljat

ćemo i časopise o bilju, izreske iz novina i časopisa, priče, enciklopedije i druge knjige o bilju.



Nastojat ćemo dati odgovore na pitanje: *Kako se to može liječiti biljem?* Sve to trebalo bi nam pomoći da stvorimo povoljne uvjete za cjelovit razvoj djeteta u skladu s potrebama dječjeg razvoja koje zahtijevaju integrirani metodički pristup.

Provedba projekta

Na izvršavanje zadataka djeca su prionula s velikim oduševljenjem i entuzijazmom, u skladu sa svojim interesima. Kao što je dogovoreno, u dio aktivnosti na projektu uključili smo i roditelje koji su nam bili velika podrška i dodatni poticaj. Tako su djeca počela donositi razne slike ljekovitog bilja, kutije od čajeva i biljnih preparata, tekstove i slike skinute s Interneta, različite knjige o bilju, njihovoj prerađivanju i primjeni u kasnijoj fazi. Donosili su čajeve, biljke u cvjetnim loncima, a roditelji su uređivali kutić za roditelje.

Tijekom projekta nastojali smo s djecom razgovarati i poticati ih da postavljaju pitanja, pritom su naučila slušati druge i vježbati komunikaciju.

U želji da proširimo svoja saznanja planirali smo posjet i suradnju s gospođom etnologicom Željkom Jelavić u *Etnografskom muzeju*, gdje smo prisustvovali radionici i bili sudionici te radionice - kušanje čajeva i upoznavanje mirisa nekih, djeci već poznatih čajeva (kamilića). Radionica je izazvala veliko oduševljenje kod djece. Oduševili su ih mirisi i okusi čajeva i njihove ideje o tome što će doznati u radionici bile su izražene kroz misli kao npr.:

Saznat ćemo kako možemo skuhati čaj!

Roman, 6,8 g

Sigurno ćemo naučiti kako kuhati čaj!

Tomislav, 6,5 god.

Naročito veliko veselje bilo je putovanjem autobusom u vrt ljekovitog bilja "Suban", u suradnji s gospođinom Milanom Subanom, koji je djeci strpljivo pokazivao cijeli vrt i biljke koje su tada bile izrasle. Tako su djeca vidjela mnoštvo bi-ljaka u svom

prirodnom staništu. Upoznali su malu tvornicu prerade bilja (sortiranje biljaka, rezanje, pakiranje) i uočili razliku u prerađivanju - od tucanja i

mrvljenja biljaka "botičima" u posudici (u "Vješticijoj kućici" i u starim ljekarnama) i modernog načina spremanja biljaka. Bili su počašćeni čajem, a pronašli smo i kiselicu koja im se dopala.

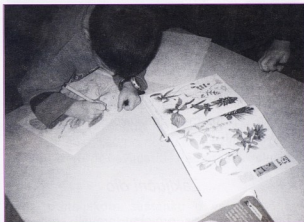
Po povratku iz ovog posjeta formirali smo naš mali vrt ljekovitog bilja - djeca su počela intenzivnije donositi biljke -lovor, bosiljak, kadulja, lavanda, matičnjak. Uz vrt, formirali smo i mali centar za istraživanje. Nakon posjeta knjižnici, gdje smo pronašli predivne stihove o ljekovitom bilju, koje nam je uglazbila odgovajateljica Željka Bill, formirali smo centar knjižnica-čitaonica, a nakon posjete ljekarni u Jurišićevoj ulici gdje su djeca upoznala kako se izrađuju neke masti i kremice od bilja, formirali smo centar biljne ljekarne.

Tako su djeca imala priliku u poticajnoj okolini, kroz razne aktivnosti, izraziti svoj doživljaj. U centru - vrt ljekovitog bilja djeca su zalijevala bilje, dodirivala lišće da osjete oblik, miris biljke. Presađivala su ljekovite biljke pronađene u našem dvorištu. Tražila su slike o listovima u enciklopedijama i knjigama te ih uspoređivala s onima na biljci u vrtu. U centru istraživanja, uz pomoć povećala, promatrala su listove, pa su se rodile zanimljive ideje: npr. *List koprive šuška i napuhnut je.* - Bartul, za kadulju je Antonia rekla da se naježila, a Antonio je rekao da je matičnjak hrabar, a istraživanje je jako zanimljivo, jer je on šaranjem olovkom po listu dobio krasan oblik lista. Istraživali su mirise i okuse, tražeći vezu između toga, tj. koji miris pripada kojem okusu. Pomoću mikroskopa kojeg je donio Ozren istraživali su "Žarnice koprive" i nije ih puno smetalo ako su se opekli.

U centru za likovno izražavanje nastao je niz aktivnosti u širokom rasponu likovnih tehnika - prvostono plastično oblikovanje (izrada lutaka *Kamilčica*, *Koprivka*, *Gospodična Pramalice*) što je uzrokovalo i formiranje centra za lutkarske improvizacije. Nadalje, i modeliranje, tehnika slikanja, crtanja, grataž, vitraj. Radili su pastelama, temperama, tušom, kombinacijama materijala, kolaž-papirom, svilenim papirom. Nastalo je mnoštvo originalnih likovnih radova, a svakom su radu prišli studiozno, uz dobro promatranje povećalom,

dodirivanjem i sl. Biljku su dobro analizirali, do samih detalja, tako da su biljke na njihovim radovima potpuno prepoznatljive. Tako je u našem vrtiću nastala izložba ljekovitog bilja.

U centru čitanja i pisanja provodili smo igre predčitačkih vještina i aktivnosti pisanja. Čitali smo priče o biljkama, pisali su svoju "malu knjižicu ljekovitog bilja", ispisivali imena biljaka i stavljali u vrt, radili knjižice *Na slovo, na slovo* (slika biljke na određeno slovo) i ispisivali dijelove biljke. Tako su nastali i naši mali recepti - nekoliko ideja o upotrebi ljekovitog bilja kroz različite mogućnosti prerade (prilog). Do izražaja je naročito došlo govorno izražavanje. Stvorili smo prekrasne priče: *Mala lijepa tratinčica*, *Mala čuvaruča*, *Tri prijateljice* itd. Izmišljali su različite zagonetke, rime, naslove za priče. Napravili su i slikovnicu *Pelinove pustolovine*. Govorna komunikacija jako je dobro tekla u centru za lutkarske improvizacije. Tu su se naročito istaknuli mlađi uzrast: Marija i Julija - *Tko si ti? A tko si ti? Ja sam kopriva i sad ću te opeći!*



Proveden je niz praktičnih aktivnosti, npr. za Uskrs smo bojali jaja u ljusci crvenog luka i koprivi, a za ukras smo stavljali dekorativno lišće ljekovitog bilja (pelin, maslačak i sl.). Prešali smo cvijeće i pazili smo kako ga isprešati da bude što ljepše, pa smo radili slike od tog cvijeća, radili smo puzzle i sl.

U centru za kuhanje pripremali smo čajeve i upoznavali okuse i mirise čajeva, sok od kopriva kojeg smo brzo popili, što je djeci bilo veliko veselje (naučili smo da sve treba oprati i da treba dobro paziti gdje brati bilje). Radili smo

sirup od maslačkaka, lovora, tigrovo mlijeko, mast od tratinčice, salatu od maslačkaka. Kroz sve to, djeca su upoznavala za što nam koja biljka služi - bilo kao preventiva bilo kao pomoć kod bolova ili smetnji.

Na primjer, Karla je imala upalu oka, pa smo kuhali kamilicu i stavljali joj obloge i bilo joj je bolje.

U centru ljekarne igrali su se imitativnih igara, prodavali čajevе, lijekove pa i liječili. Krajem projekta pokušali smo sortirati biljke prema tome koja je za koju bolest, npr. za želudac - pelin, maslačak, za jetru - breza, maslačak itd.



Gospođa Ana Kraljević napravila je posebno za nas scensku igru *Prirodno je najbolje*, što su djeca veselo prihvatila i zavoljela, kao i pjesme o biljci koje nam je komponirala naša teta Željka. Pjesmama i igrokazom završit ćemo naš projekt.

Zaključni dio

Tijekom rada na projektu proveli smo niz raznovrsnih aktivnosti koje su nas vodile ostvarenju cilja projekta.

Što smo naučili?

Naučili smo raditi raznovrsne sirupe od biljki npr. lovora. Anamaria

Naučili smo da se s nekim biljkama može liječiti uho. Dino

Ja znam da kad se crta neka ljekovita biljka mora biti takva kakva je, jer ako ne pazimo

ispast će neka druga biljka. Naučila sam kako se od tratinčice radi mast i premaže po zglobovima.

Tamara

Postoje biljke koje su ljekovito-otrovne, pa mi ništa s njima ne smijemo raditi već samo stručnjaci koji znaju što je ljekovito.

Tomislav

Naučili smo da svaka biljka liječi jednu bolest, ali ne svaku. Ne može se uzeti jedna biljka, ako ne znaš zašto je, što liječi. Andrija

Da se od maslačkaka može raditi salata i sirup. Salata mi je jako fina, jer je malo gorka, a ja volim gorke stvari. Bartul

Da se od koprive može raditi sok. Meni je kao Cedevisa. Julija

U cijelom radu nastojali smo učiti se strpljenju, detaljnom analiziranju i međusobnom povezivanju.

Vrednovanje

Iz razgovora s djecom i iz njihovih izjava možemo zaključiti da su obradom teme *Narodna medicina - ljekovitim biljem do zdravlja* zadovoljene brojne dječje potrebe i interesi. Kako se projekt približavao kraju, pojavile su se brojne nove ideje koje će nam biti poticaj i smjernice za daljnji rad na nekom novom projektu, npr. kako se dobiva miris koji se nalazi u spreju kojim osvježujemo prostor naše sobe.

Naš projekt inicirao je stvaranje malog botaničkog vrta ljekovitog bilja u dvorištu našeg vrtića, u Mihanovićevoj 30.

